

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 20.—
za pol leta . . . . . 13.—
za četrt 8.50
za en mesec 2.20
za hemotijo odoletno . . . 20.—
za ostalo inozemstvo . . . 36.—

V upravljištvu:

Za celo leto naprej . . . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt 5.60
za en mesec 1.90
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENEČ

inzerati:

Enostopna petivrstna (72 mm):
za enkrat . . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . . 13 v
za trikrat . . . . . 10 v
za več ko trikrat . . . 9 v

V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravljištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Sprejema naročila, inzerate in reklamacije. —
Upravljiškega telefona št. 188. —

Današnja številka obsega 6 strani.

O združnih poučnih
tečajih.

(Poročal Ivan Kregar v seji trgovske in
obrtne zbornice dne 20. septembra 1910.)

Obrtne zadruge so pridobile z do-
ločili novega obrtnega zakona dokaj
znatnejši pomen. V obilnejši meri jim
je sodelovati pri obrtni upravi. Na-
ravno je, da se je vsled tega pomno-
žilo poslovanje zadrug in da je postalo
težavnejše. Redni tekoči posli pri obrt-
nih zadrugah stavlja dandanes do
odbora in načelstva večje zahteve, ne
samo notranje delo v zadrugi, ki ga po-
vzroča tekoča uprava zadruga, marveč
tudi občevarje z oblasti povzroča
znatno delo. Osebam, katerim je kot
načelnikom, tajnikom, blagajnikom
poverjena vršitev združnih opravil,
narasle dolžnosti, zvezane z njihovimi
mesti v zadrugah. Če naj zadruga uspe-
šno vrše svojo nalogo in zastopajo
koristi svojih članov, je v sedanjih raz-
merah pač potrebno, da so osebe, ka-
terim je kot načelnikom, tajnikom ali
blagajnikom skratka kot združnim
funkcionarjem poverjena skrb za vrši-
tev združnih poslov, primerno izveže-
bane v združnem poslovanju in da
poznajo glavna in bistvena določila za-
konov, ki se kakor n. pr. obrtni red ali
zakon o bolniškem zavarovanju tičejo
obrtnikov in njihovih odjemalcev. Poznati
morajo delokrog zadruga, namen za-
drug, pravice in dolžnosti zadruga.

Spričo te potrebe in računajoč z
dejstvom, da utegne marsikatera za-
druga pogrešati primerno izvežbanih
oseb, se je v zbornici vzel v pretes
vprašanje, ali bi ne kazalo ob priliki
prirediti v Ljubljani poučni (informa-
cijski) tečaj za združne funkcionarje
obrtnih zadrug. Kot združni funkcionarji
prihajajo vpoštev združni od-
borniki in eventualni združniški
uradniki, kateri kot združni tajniki
ali poslovodje opravljajo tajniška in
blagajniška dela pri zadrugah proti
nagradi.

Taki tečaji so se že vršili v neka-
terih drugih deželah in so se obnesli.
Namen takih tečajev je dati združ-
nim funkcionarjem priliko, da se prakti-
čno seznanijo s poslovanjem obrtnih
zadrug in s poslovanjem drugih za-
družnih naprav ter si pridobijo potrebno

znanje onih zakonov, s katerimi imajo
opravila v združnem poslovanju.

C. kr. ministrstvo za javna dela je
z razpisom z dne 9. novembra 1909, št.
760 XX b izreklo, da namerava pri-
redbo informacijskih tečajev uvažujoč
njih umestnost, pospeševati kolikor
mogoče. V istem razpisu je c. kr. mini-
strstvo tudi ugotovilo vodila, mero-
dajna za subvencioniranje informa-
cijskih tečajev. Po teh dispozicijah so
za priredbo takih tečajev mimo drugih
faktorjev poklicane zlasti trgovske in
obrtne zbornice. Po teh načelih naj
trajajo ti tečaji maksimalno pet dni,
število učnih ur naj prilično znaša 20
do 24. Poučuje naj se v predmetih, ki
imajo za zadr. funkcionarje praktično
vrednost. Število udeležnikov naj ne
bo preveliko. O nameravani prireditvi
je c. kr. ministrstvo za javna dela po-
tom združnega inštruktora vsaj štiri
tedne pred pričetkom kurza obvestiti
ter izročiti učni načrt, imena predava-
teljev, število udeležnikov in pa pro-
račun. Polaga se važnost na to, da se
cela priredba vrši sporazumno z za-
družnim inštruktorjem. Ministrstvo je
pripravljeno podpirati take tečaje s
konkretnimi razmeram primernimi
zneski, vendar praviloma ne daje nad
400 kron za tečaj. Te prispevke se sme
porabiti ne le za stroške tečaja, ampak
tudi za stipendiranje udeležnikov, ako
se dokaže, da ne morejo dobiti podpor
od zveze zadrug ali zadrug spričo pre-
moženjskih razmer korporacij.

O taki prireditvi so se z gospodom
združnim inštruktorjem vršili ponov-
no razgovori osebno od strani tajnika
g. dr. Windischerja in se je od obeh
strani smatralo tako priredbo za vrlo
potrebno. Obrtni odsek se je s tem
vprašanjem pečal v svoji seji dne
26. januarja t. l. ter je sklenil, da je
tudi pri nas aktivirati tak tečaj, da pa
je pred vsem vprašati obrtni zvezi in
obrtne zadruge, ali smatrajo tako pri-
reditve za potrebno in umestno. Od
64. vprašanih zadrug je odgovorilo 41,
od teh se razun 6, pri katerih ni poseb-
nega zanimanja za združno poslova-
nje, vse vneto izrekajo za tako pri-
redbo. 27 zadrug hoče biti udeleženi,
nekateri so napovedale celo po več
udeležnikov. V seji dne 3. maja 1910 se
je obrtni odsek vnovič pečal s tem
vprašanjem ter sklenil, da se je obrniti
do združnega inštruktora za mnenje,
potem pa da je poročati v seji združ-
nih odsekov o tej prireditvi in jim pred-

lagati tako priredbo. Obrtni odsek sam
je bil od početka mnenja, da je korist-
nost evidentna in potreba dana. Obrtni
odsek je bil mnenja, da se poučuje zla-
stj v sledečih predmetih: združno po-
slovanje (tajniško in blagajniško); iz-
brana poglavja iz obrtnega reda, kakor
obrtne zadruge in njih delokrog, delov-
na in učna pogodba; skrb za vajeniško
izobrazbo; pomočniške preizkušnje,
bolniško in nezgodno zavarovanje, pri-
dobitne in gospodarske zadruge; obrt-
no pospeševanje države in drugih fak-
torjev. Tečaj naj bi se vršil v Ljub-
ljani, trajal naj bi tri do štiri dni. Ude-
ležnikov naj bi bilo kakih 25. Udelež-
nikom, za katere zadruga ne more
zmagati stroškov, bi se plačali dejanski
potni stroški. Po potrebi bi se jim
plačale tudi dnevnice po pet kron na
dan, in sicer praviloma le zunanjim
udeležencem. Udeležba bi bila dovo-
ljena le osebam, ki so združni funk-
cionarji, bodisi da opravljajo svoj po-
sel kot odborniki brezplačno ali proti
nagradi. Udeležniki dobe izpričevalo,
da so se udeležili tečaja. Za najprimer-
nejši čas se je smatralo pozno jesen,
drugo polovico novembra.

Združni inštruktor je tudi že po-
dal svojo izjavo in pravi, da pozdravi
z veseljem prireditve združnega te-
čaja za združne funkcionarje v Ljub-
ljani in da jo bo prav rad podpiral na
vso moč. V vseh glavnih točkah se
strinja z zborničnimi načrti glede
uredbe učnega načrta.

Združni odseki so se v seji dne
31. avgusta pečali s to zadevo in skle-
nili, častiti zbornici predlagati, da se
priredi informacijski tečaj v drugi
polovici novembra. V imenu združenih
odsekov mi je čast staviti sledeče pred-
loge:

1. Trgovska in obrtniška zbornica
sklene, prirediti v drugi polovici no-
vembra t. l. in sicer dne 21., 22. in 23.
novembra informacijski tečaj za za-
družne funkcionarje v Ljubljani.

2. Tečaj trajaj tri dni, imej 21 uč-
nih ur, sedem dnevno in obsegaj sle-
deče predmete:

a) poslovanje obrtnih zadrug (5 ur).
b) izbrana poglavja obrtnega reda
s posebnim ozirom na obrtne zadruge
ter na delovno in vajeniško pogodbo
(7 ur).

c) gospodarska prizadevanja za-
drug, gospodarske in pridobitne za-
druge (2 uri).

d) bolniško in nezgodno zavarova-
nje (2 uri).

»More biti prej, nego misliš,« od-
govori Mirijam, sama sebe osrčujoča.
»Za sedaj pa te lepo zahvalim, ker si
kakor dobra mati tako ljubeznjivo
skrbela za nesrečno deklico. In tebe,
Gal še posebno zahvalim, ker si me
varoval v tolikih nevarnostih.«

»Upam, draga moja, da te bom še
varoval. Ker vpričo tebe ne smem pri-
segati pri bogovih, obljubim ti pri
rimskem orlu, da bom natančno opazo-
val Domicijana, kako bo ravnal s te-
boj, ako te dobi. On ni moj vladar,
zato se mi ni treba nanj ozirati in tu-
di cesarjeviča zadene meč maščeva-
nja, ako se pregreši nad teboj.«

»Hvaležna sem ti za tvojo ljubav,
vendar upam, da ti ne bo treba sukati
meča, da bi me maščeval.«

Sužnji in stražniki so že čakali z
nosilnico na dvorišču. Mirijam se vse-
de v nosilnico in kmalu so bili na me-
stu, kjer se je narod zbiral. Dasi je bi-
lo še zgodaj, je bilo mesto že vse živo.
Vsak je hotel videti najslavnejši zma-
goslavni sprevod, kar se jih je vršilo
v Rimu. Vojaki so imeli posla polne
roke, da so delali prostor po cestah.

Na določenem prostoru stopi Miri-
jam iz nosilnice in rimski častniki jo
dostojno pozdravijo ter vsprejmejo v
svoje varstvo. Gal se je molče poslo-
vil od deklice.

Mirijam je šla mimo nešteti

e) akcija države in drugih faktor-
jev na polju obrtnega pospeševanja
(2 uri).

f) izobrazba obrtnega naraščaja,
vajeniške razstave, vajeniške in pomoč-
niške preizkušnje; obrtno-nadaljeval-
no šolstvo (3 ure).

3. Število udeležnikov naj ne pre-
sega 25, praviloma se sme od vsake
zadruga le en funkcionar udeležiti.
Udeležniki dobe posvedočbe o ude-
ležbi.

4. Vnanim udeležnikom, za katere
ne skrbje njih zadruga, se dá primerno
povračilo potnih stroškov in dnevnice
po pet kron. Ljubljanskim udeležni-
kom se dnevnice le izjemoma plačajo.

5. Ministrstvo za javna dela se v
zmislu razpisa z dne 9. novembra 1909
št. 760 XX b naprosi za subvencijo.

6. Proračun v skupnem znesku
920 K (100 K za lokal, postrežbo, sna-
ženje in kurjavo ter porabo miz in sto-
lov; 100 K za učila; 120 K za nagrade
predavateljem; 600 K za potne stroške
in dnevnice) se odobri ter se stroški, v
kolikor presegajo subvencijo ministr-
stva za javna dela, pokrijejo iz zbor-
ničnih sredstev.

7. Gospode ravnatelja Šubica, za-
družnega inštruktora dr. Blodiga, na-
čelnika zveze kranjskih zadrug E.
Franchettija ter zbornična tajnika dr.
Murnika in dr. Windischerja je napro-
siti, da prevzemo pouk, in sicer prvi v
predmetu pod točko 2 f, drugi pod
točko 2 b, tretji pod točko 2 a, četrti
pod točko 2 e in peti pod točko 2 e
in 2 d.

Častiti zbornici si usojam predla-
gati, da soglasno sprejme te predloge
združenih odsekov.

Moderna rdeča inkvizicija.

V Magdeburgu igrajo zdaj socialni
demokrati veliko komedijo, ali če ho-
čete, tragedijo. Zborovali so namreč
nemški socialni demokrati iz rajha.
Vsa toča in jeza in nevolja se je že dol-
go zbirala v vrstah staroverskih nem-
ških socialnih demokratov, ki so bili
jezni na badenske socialne demokratke,
ker so le-ti glasovali v badenskem de-
želnem zboru za proračun. Stari, sivo-
lasi socialno-demokratski gromovnik in
pisatelj Bebel je izpušal liki Zevs
strele in grom na garjeve badenske
socialno-demokratske krivoverce. Za
njim seveda niso zaostali njegovi pri-
staši in pristašnje, a molčali tudi niso

množic jetnikov; odvedli so jo v ne-
ko hišo. Komaj se vsede, vstopi že su-
žen v obleki cesarskih služabnikov in
ji prinese v dragocenih posodah naj-
bolj izbranih jedil.

»Deklica z biseri,« reče in se
spoštljivo prikloni, »moj gospod Do-
micijan ti pošilja pozdrav in to daril-
ce. Posoda je tvoja in se ohrani zate;
naročil mi je pa, da naj ti povem, da
boš danes zvečer večerjala kraljeve
jedi v zlatih posodah.«

Mirijam sužnju nič ne odgovori.
Ko pa je sužen odšel, vrže jezno vso
dragoceno posodo na tla, da so jedi
razletele na vse strani.

Kmalu vstopi v sobo častnik in
povabi Mirijam na prostor, ki je bil
njej določen. Krasen je bil ta dan in
solnce je svetlo žarelo. Na onem mestu
je bil zbran cvet rimskega mesta, se-
natorji, vitezi, plemiči, veljaki iz vseh
raznih dežela so stali okrog dveh
prestolov iz slonove kosti. Na levi in
desni pa je bilo razpostavljenih na ti-
soče in tisoče vojakov. Kmalu nato
sta se prikazala Vespazijan in Tit v
svilnatih oblekah in z lovorovim ven-
cem na glavi, takoj za njima pa Do-
micijan in drugi odličnjaki.

Zbrane množice so zmagovalce
šumno pozdravljale, in ko sta zasedla
svoje prestole, je šumel še pozdrav,
kakor šumenje nemirnega morja.

Vespazijan zamahne z roko in te-
daj hitro vse potihne. Cesar nagovori

LISTEK.

Dekle z biseri.

Angleško spisal H. Rider Haggard —
Prevel J. M.
(Dalle.)

XXII. POGLAVJE.
Zmagoslavje.

Zopet je minul teden dni in dan
zmagoslavja je napočil. Popoldne pred
tem velikim dnevom so prišle v Galo-
vo hišo šivilje in prinesle seboj obla-
čilo, ki ga je Mirijam morala ta dan
obleči. Bilo je sijajno, kakor je bilo
obljubljeno, iz bele svile, pokrito s
srebrnimi pločicami in sliko Nikanor-
jevih vrat na prsih.

Istega popoldne je prišel h Galu
častnik in mu prinesel povelje, kedaj
in kje ima jutri izročiti svojo varo-
vanko. Seboj je prinesel tudi zavitek,
v katerem je bil bliščeč zlat pas. Na
zaponi se je svetil ametist, okoli njega
pa so bile urezane besede: »Dario Domi-
cijanovo nje, ki bo jutri njegova.«

Mirijam vrže pas po tleh, kakor
da bi bila za kačo prišla.

»Tega ne bom nosila,« je rekla.
»Ne, ne bom nosila tega; danes vsaj
sem še sama svoja gospodinja;« Juli-
ja je ječala in stokala, Gal pa natiho-
ma preklinjal . . .

Oni večer je škof kristjanov v Ri-

mu z imenom Ciril, ki je bil prijatelj
in učenec apostola Petra, obiskal Ga-
lovo družino. Temu svetemu možu je
Mirijam razkrila vse svoje gorje.

»Oh, moj oče v Kristusu,« je re-
kla, »prizezam ti, da bi raje usmrtila
samo sebe, kakor preživela to sramo-
to, ako bi ne bila kristjana. Mnogo ne-
varnosti sem že prestala, toda vse te
nevarnosti so pretile samo mojemu te-
lesu, sedaj pa — — — Usmili se me,
in mi povej, kaj mi je storiti.«

»Hči moja,« odgovori resno in pri-
jazno stari mož, »zaupati moraš v Bo-
ga. Ali te ni On rešil v Tiru? Ali te ni
On rešil na jeruzalemskih ulicah? Ali
te ni On rešil ob Nikanorjevih vratih?
In On te bo rešil tudi na trgu suž-
njev v Rimu. Gospod ti pošlje svojega
angelja, da te varuje na vseh tvojih
potih.«

Tako jo je potolažil blagovestnik
božji in pomirilo se je dekletu njeno
plaho srce.

Škof Ciril je odšel in tisto noč so
Kristjani goreče molili za nesrečno
Mirijam.

Zjutraj zgodaj jo Julija zbudi in
jo obleče v bliščečo, a zoperno ji oble-
ko. Ko je bilo vse gotovo, se vsa solz-
na poslovi od nje rekoč:

»Mirijam, težko mi je, da se mo-
ram ločiti od tebe, ker te ljubim kakor
lastno hčer. Hudo mi je posebno zato,
ker ne vem, kedaj in kako se zopet
snideva.«

Badenčani, ki so povedali na vsa usta Bebelnu in njegovim zvestim, da so v južni Nemčiji popolnoma drugačne razmere, kakor jih imajo staroverski pruski sodrugi. Pri glasovanju so seveda zmagali Bebelnovi pruski pristaši, ki so sklenili ostro resolucijo proti badenskim revizionističnim krivoverskim sodrugom, ker so glasovali za proračun. Morebiti je marsikdo med tistimi, ki so glasovali za obsodbo južnonemške socialne demokracije, tiščal skrivaj figo v žepu, ampak pri socialno-demokratskih strankarskih shodih je že tako, da ne pride do veljave pravo mnenje delavskih mas, ampak da mislijo, pišejo in zborujejo ter sklepajo o delavskih zadevah tisti politični in strokovni tajniki, ki jih delavstvo samo plačuje. Ko so obzmerjali pruski socialni demokrati južnonemške, je badenski socialno-demokratski poslanec dr. Franck izjavil, da nihče ne zna, kakšno stališče bodo zavzemali v bodoče socialni demokrati pri proračunskih razpravah. Pruska večina je nato predlagala, naj se tisti, ki bi glasovali za proračun, izklučijo iz stranke. Dr. Franck je nato izjavil, da se Badenčani o tem predlogu ne udeležijo razprave in je zapustil z 69 delegati zborovanje. Izključilni predlog je bil nato sprejet z 228 proti 64 glasovom.

Magdeburški strankarski shod je zopet pokazal veliko načelno nasprotstvo med staroverskimi privrženci Marksa in pa med novejšo, takozvano revizionistiško strujo, ki vedno in vedno naglašja, da ni vse tako res, kakor je to pisal in zahteval duševni ustanovitelj sedanje social. demokracije Marks. Južnonemška socialna demokracija dela že več časa na to, da se prikroji parlamentarnim razmeram in da zadobi moč in vpliv po ljudskih zastopih. Na Bavarskem socialni demokrati niso že dolgo več po Vollmarjevem vplivu čisti socialisti, na Badenskem pa tvorijo združeni liberalci in socialni demokrati vladno večino proti centru in proti konservativcem, kar Bebelnu ni prav, ker sodi, da socialna demokracija v večni opoziciji pridobiva več tal, kakor pa če zvojeni in se izrabi kot vladna stranka. Zavzel se je za republiko, medtem ko podpirajo badenski sodrugi monarhijo.

Magdeburški razkol med severno in južno socialno demokracijo je deloma važen tudi za nas Avstrijce. Znano je, da deluje svobodomiselnost z vsemi silami in močmi na to, da bi postali avstrijski socialni demokrati vladna stranka. Avstrijski socialno-demokratski voditelji bi bili že gotovo radi preskočili v vladni tabor, ker jih veseli kulturni boj, ampak boje se, kaj bi reklo rdeče delavstvo, če bi postala avstrijska socialna demokracija popolnoma vladna, ker deloma je že itak in je že ponovnokrat skrbela za to, da ni n. pr. padla Bienerthova vlada.

Brez dvoma ostane, da kolikor toliko vpliva bo imel magdeburški sklep tudi na c. kr. avstrijsko socialno demokracijo in to tembolj, ker divja boj tudi med češkimi in nemškimi sodrugom v Avstriji. Prav dobro se zdaj socialni

množice, pozdravi posebe vojsake ter jih zahvali, ker so se tako hrabro bojevali in jim obljubi, da jih za to kraljevo nagradi. Vojski so mu glasno oddarjavljali in odkorakali na gostijo, ki je bila pripravljena zanje. Nato sta cesarja odšla, častniki pa so začeli pripravljati vrste za veliki sprevod. Mirijam ni mogla spregledati vsega sprevoda. Videla je pred seboj več nego dva tisoč judov, ki so bili razpostavljeni v vrstah po osem oseb in zvezani z vrmi.

Za njimi je korakal oddelek vojakov; za temi pa so uvrstili Mirijam. Za njo pa je stopal mračen mož v beli halji in ogrnjen s plaščem iz škarlata. Ko se Mirijam nanj ozre, ga takoj spozna. Bil je Simeon, član Sanhedrima, ki je razglasil njeno smrtno obsodbo. Tako sta se srečala sodnik in obsojenka, vjeta v rimski mreži. Ko je sprevod za hip obstal, oglasi se Simon:

»Ali nisi ti Mirijam, vnukinja Benonijeva?«

»Da, in ti si Simon, ki si me obsodil na smrt, pa sem se rešila.«

»Rešila zato, da moraš sedaj v svojo sramoto korakati v sprevodu. Bolje bi ti bilo, da bi bila umorjena od judov.«

»Bolje bi ti bilo Simon, da bi bil umrl v domači zemlji, nego da te Rimljani vržejo zverem v žrelo.«

»Tako se zgodi,« odgovori Simon. »Toda ne boj se, ura maščevanja vdari tudi za Rimljane.«

Tedaj pa se je sprevod zopet razvrstil in vojski so ju ločili in odslej aista več govorila.

(Dalje prih.)

demokraciji ne godi. Rušijo se njeni načelni temelji. Boj med jugom in severom v Nemčiji, boj med Nemci in Čehi v Avstriji. Vse to kaže, da se morebiti prej, kakor kdo misli, poruši zdaj še ponosna socialno-demokratska zgradba. Socialna demokracija počasi odpoveduje in deloma je to dobro, deloma pa tudi slabo, ker se je bati, da pridobijo med po socialni demokraciji tolikokrat varanim delavstvom anarhisti.

V načelno razdvojenem socialno-demokratskem taboru ni mesto za delavca. To lahko izprevidi vsak, ki jasno gleda. Mesto delavčev je v strankah z zastavo krščanske pravice in ljubezni. Naj se to ne pozablja tudi med nami Slovenci. Dela naj se vztrajno in pridno za to, da pristopa delavstvo Jugoslovanski Stokovni Zvezi, slovenski železničarji pa k Prometni Zvezi. Skrbi naj se, da se širi med delavstvom naše časopisje: »Slovenec« in »Naša Moč« sta in bosta vedno z vso odločnostjo bolj kakor socialno-demokratski plačanci zastopala delavske koristi. Širite ju, osobito med delavstvom!

Velike vaje avstrijske vojne mornarice.

Velike vaje naše vojne mornarice so bile jako poučne. Vodil jih je poveljnik vojne mornarice admiral grof Montecuccoli. Vaje so imele namen, da pokažejo, kako braniti avstrijsko obrežje proti sovražniku, ki vdere v Jadransko morje. Naša mornarica je bila razdeljena v dva dela: obrambeni in napadalni del. Obrambeni stranki je poveljeval kontreadmiral vitez pl. Müller. Imela je tri vojne ladje, eno križarico in več torpedovk katerim je neposredno poveljeval pl. Müller sam, kakor tudi še tri križarice, več torpedovk, katerim je poveljeval kontreadmiral vitez pl. Kohen. Ko so se pričele velike vaje, je bilo brodovje obrambene stranke ločeno. Napadalni stranki je poveljeval kontreadmiral Hans. Imel je tri vojne ladje, več križaric, torpedovk in pomožnih ladij. Napadalec je izkušal obrambeno stranko tako poraziti, da prične bitko še predno se združi ločeno obrambeno brodovje. Izkušal je tudi, da si pribori za svoje nadaljnje operacije oporišče ob dalmatinskem obrežju. Napadalec je blokiral v dalmatinskem otočju pl. Kohena brodovje, a pl. Kohen se je posrečilo, da je v temni deževni noči ušel sovražniku in se združil z brodovjem svojega poveljnika pl. Mullerja, ki mu je jadral s severa na pomoč. Ker je bilo vreme skrajno neugodno in ker so bile noči zelo temne, so poizkušale torpedovke obeh brodovij nenaadno napadati sovražnikove ladje. Lepe uspehe so imeli tudi podmorski čolni. Ob vajah je postopala naša mornarica skrajno drzno. A kljub slabemu vremenu se ni zgodila nobena nesreča. Ko sta si stala nasproti sovražna brodovja pred morsko bitko, je ukazal admiral grof Montecuccoli odtrbiti. Mornariški poveljnik je izdal mornariči pohvalno povelje, ki naglašja, da se kljub megli, kljub temnim nočem, kljub temu, da so ladje hitro vozile z zakritimi lučmi, ni pripetila nobena nesreča.

Framazonska doba na Portugalskem.

Iz Lizbone se poroča: Liberalno-republikanska zveza, ki v sedanjem času vlada po ministrskem predsedniku Teixeira na Portugalskem in ki hoče uprizoriti v tej državi po vsej sili kulturni boj po francoskem zgledu, more bilježiti pet novih uspehov. Ti so: 1. Nameravani boj proti cerkvenim družbam in redovom se je pričel z dovoljenjem kralja in dvora s tem, da so bratje Aldeie da Ponte, ki so španski podaniki, dobili povelje zapustiti v 14 dneh portugalsko državno ozemlje. 2. Kralj je odredel avdienco nekemu voditelju konservativne stranke, ki mu je hotel pojasniti sedanji položaj, ker so kralja poučili (!) liberalci, da baje konservativci intrigujejo proti njemu v družbi s princem Miguelom iz Braganče. 3. Kralj je na željo vlade imenoval 16 novih liberalnih članov v gosposko zbornico, tako da ima tudi ta zbornica liberalno večino. 4. Kralj se je na željo svojega liberalnega kabineta izrekel, da hoče doveliti amnestijo za tiskovne in politične prestopke. Vsled tega bodo uživali popolno svobodo tudi vsi republikanci, ki so poveljevali kraljev umor. 5. Kralj je pritrdil zahtevi, da sme ministrski predsednik Teixeira zaključiti zasedanje parlamenta takoj po otvoritvi, ako bo imel nezadostno večino ter ga otvoriti šele čez šest tednov. S tem dobi vlada dovolj časa, da »rekificira« množico dvomljivih volitev v

prid liberalcem. S tem je v gotovem smislu sankcionirana nezasišna volilna sleparija, ki jo hoče izvršiti vlada napram konservativcem in katolikom. — Iz vsega tega je razvidno, da drži portugalska država z vso hitrico po strmini, na katero je zašla po umoru don Karla.

DEŽELNI ZBORI.

V koroškem deželni zboru so vložili posl. dr. Waldner in drugi samostojen predlog, ki se tiče poizvedovanja in poročila dež. odbora o stanju Centralne blagajne kmetijskih zadrug in o posledicah njenega gospodarskega poloma za deželo.

V nižjeavstrijskem deželni zboru niso pri novih volitvah v odseke volili krščanski socialci v noben odsek Hrabo ali Axmanna. Axman niso volili tudi v narodnostni odsek, v katerem je zastopal, kakor znano, takozvano »lex Kolisko«.

Gališki dež. zbor je bil odprt včeraj. Dež. maršal grof Badeni je izjavil, da se bodo v tem zasedanju bržkone nadaljevala posvetovanja o novi volilni reformi, ki ima namen, pritegniti najširše sloje k deželni reprezentanci, vendar brez prevrata in uničevanja zveze s preteklostjo. Omenjal je tudi vodne zgradbe ter je povdarjal, da se premotriva to zadevo samo z gospodarskega in političnega stališča dežele, kar naj ne nudi boja posameznim strankam, temveč le okrepi stališče poljske delegacije v parlamentu.

KAJ STORE ČEHI?

Zdaj, ko je gotovo, da so se Čehi in Nemci vsaj toliko sporazumeli, da bo zboroval češki deželni zbor, dunajski vladni listi vabijo Čeha, naj prisedejo k vladni mizi. Zelo so veseli, ker mislijo, da so porazili Nemci Čeha. Kakor mrzli curek je pa vplivala na vse nemško svobodomiselnost vladno časopisje izjava bivšega ministra dr. Fiedlerja, ki naglašja, naj se ne prorokuje preveč o tem, kar donese bodočnost, ker se morajo še odstraniti velike zapreke, preden postane delozmožen češki deželni zbor.

SKUPNO MINISTRSKO POSVETOVANJE.

Skupni ministrski svet je včeraj sklenil, da se skliče delegacije 12. oktobra na Dunaj. Letos bodo delegacije sklepale pred vsem po starem proračunu, potrditi bosta morali zgolj aneksijske stroške. Pravo delo bodo rešile delegacije še le bodoče leto, ko se skupni proračun zadostno izpremeni. Uresničiti namreč nameravajo zahteve armade in mornarice. Stroški dveletne vojaške službene dobe ne bodo tako veliki, kakor se je splošno pričakovalo. Delegacijsko zasedanje otvori cesar s prestolnim govorom. Ministri so se tudi posvetovali, kaj naj se skupno ukrene proti vedno večji druginji.

S SRBSKEGA DVORA.

Kralj Peter namerava koncem novembra obiskati italijanski in najbrže tudi dunajski dvor. Princ Jurij zopet trmoglav. Predno je došel v Belgrad je postal stotnik in vojni minister ga je imenoval za poveljnika kakaške posadke. Princ pa noče odpotovati na svoje mesto in hoče ostati v Belgradu. Zaprl se je v svojo sobo in ne pusti nikogar k sebi.

RUMUNIJA OBOROŽUJE PROTI BOLGARIJI.

Rumunija organizira v Dobridži nov 15. armadni zbor z mrzlično naglico. Naglašja se, da se Rumunci boje, da bi ob slučaju kakih balkanskih zmed Bulgari zasedli Dobridžo.

NEMŠKI SOC. DEMOKRATI ZA REPUBLIKO.

Na magdeburškem strankarskem shodu nemške soc. demokracije je naglašal Noske, da bodo nasproti absolutizmu zahtevali soc. demokrati republiko.

BOMBE V LIZBONI.

V Lizboni o zasledili veliko bombno zalogo 171 dinamitnih bomb. Revolucionarji so nameravali s streh metati bombe na kralju zveste vojaške čete. Z revolucionarji so baje zvezani tudi nekateri častniki. Zarote proti kralju dolže republikane.

Dnevne novice.

+ Kljubovanje pa takol Četrtekov »Narod« v uvodnem članku zelo zabavlja nemškemu Viljemu, češ, da je prišel inspicirat v Avstrijo, ako je vse tako, kakor bi on imel rad. In isti »Narod« pravi, da je moral biti najvišji nemški gospod avstro-ogrsko mejne grofije nedvomno popolnoma zadovoljen, kajti vsa zunanja in notranja politika Avstro-Ogrske gre po naročilu Vilje-

movem dosledno za tem, da uniči Jugoslovane in tako pripravi pangerman-skim stremljenjem pot na jug, do Adrije, na Balkan. Zato ni res, kar so te dni pisali listi, da Viljema pozdravljajo vsi avstro-ogrski narodi, pozdravili so ga le Nemci in Mažari, drugi narodi ne. Zlasti pa ne Slovenci, ki vidijo v njem nositelja tendenc, katerim bodo kljubovali, dokler se bodo še mogli ganiti. Sedaj pa prosimo vso častljivo slovensko javnost, naj se spomni, kdo se je ravno sedanji Bienerthovi vladi, ki se res zdi, kakor bi dobivala direktivo naravnost iz Berolina, — kdo se je in se še ravno tej vladi tako suženjsko meče pod noge in ji liže podplate, bodisi za 900.000 kron, bodisi za kake druge skrivne skorjice in oblikre; kdo opravlja tej vladi rabeljsko delo proti možati in neizogibni slovanski in posebej slovenski kljubovalni taktiki v državnem zboru. Ali niso to ravno »Narodovi« možje: Hribar, Ploj, Biankini, Tresić in tovariši? Da, to so res krasni »kljubovalci«!

+ Iz kolce hoče skočiti »Allddeutsch. Tagblatt«, ker se na Jesenicah izdajejo dvojezični vožni listki in se »Feldkirchen« na Koroškem navaja kot »Trg«. Ves iz sebe kliče vsenemški list: »Trg = Feldkirchen na Koroškem! Ja, kako daleč pa naj še tira avstrijska zabitož?« — Ne skoči iz kože, vsenemški kolega, zakaj zima se bliža in treba se ti bo na svetu še marsičemu privaditi! Ker se pa glasilo vsenemških prismo-jencev sklicuje na uradni krajevni imenik ki da pozna samo Feldkirchen, bodi ob ti priliki zopet opomnjeno, da bi bil skrajni čas, da se ti uradni krajevni zaznamki o slovenskih deželah očedijo nemških skovank, oziroma opremijo tudi s slovensko označbo.

+ Kolesarska veselica v Velodromu v Gorici zopet prepovedana! Vlada je zopet kapitulirala pred laško cestno sodrgo ter prepovedala nedolžno kolesarsko prireditve v Velodromu. Rekurz proti prvi prepovedi je bil odbit, ali napravljena je bila druga prošnja in veselica v Velodromu dovoljena. Tukajšnje glavarstvo je dovolilo veselico za 25. t. m., ali namestništvo jo je prepovedalo z odlokom 21. t. m., številka P. 1699. »in sicer iz vzroka javnega miru in reda«. Dekret pravi, da »vzroki, ki so bili merodajni za prepoved enake, za 11. dan t. m. nameravane prireditve obstojajo še danes v celem obsegu in so imeli za posledico, da so se v Trstu prepovedale cestne dirke kolesarskih društev »Balkan« in »Circlo sportivo internazionale«. Lahi so zakričali, »Corriere« je hujskal in slovenska veselica v Velodromu je prepovedana! — Zopet smo Slovenci ponižani na ljubo laškimi kričanjem, in dobe se še med nami ljudje, ki hočejo ob takih nasilstvih še »izpremenjeno taktiko«, kar bi imelo le to posledico, da bi Lahi za plačilo dobili še laško univerzo. Mi hočemo nastopati proti nasilstvom brez rokavic!

+ Istrske občine za hrvatstvo na Reki. Reški municipij je zabranil v reškem mestnem območju nošenje vseh hrvaških znakov. Nato so se dvignile mnoge istrske občine in sklenile protest proti temu odloku. Sedaj je storila to tudi občina Volosko - Opatija in zahtevala, da reški magistrat umakne gornjo prepoved, in če stori volosko-opatijska občina enak sklep proti italijanskim znakom.

+ Andrej Gabršček pretaka v »Soči« krokodilove solze, ker je moral, pa ne prostovoljno, kakor pravi sam, odložiti predsedstvo in odborništvo pri »Trgovsko-obrtni zadrugi« v Gorici. Ta pod dr. Tumo cvetoči in zdravi zavod je, kakor se govori, na robu propada, tako, da se že dalje časa zvija v smrtnih bolečinah kar čivkajo v Gorici vrabci na strehi. Za temi kulisami je marsikaj zanimivega. Če bo Gabršček poizkušal zavijati, pa bomo brez ozira razkrili vse.

— Zborovanje. Podružnica »Slomškove zveze« za kranjski in radovljiški okraj zboruje 4. oktobra popoldne ob 1. uri v Naklem pri Kranju. Vlak pride iz Kranja v Naklo 10 minut pred eno, odide pa ob treh in zvečer ob tri četrt na sedem. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Na Rovih bo v nedeljo 25. t. m. ob pol 4. uri popoldne javna telovadba Orlov kamniškega okrožja. Udeležite se, vrli bratje, tega sestanka v najobilnejšem številu! Pohitimo razneti navdušenje in odločnost naše mladeniške telovadne organizacije med naš najmlajši odsek na mejo kamniške dekanije na zdar!

— Telovadni odsek Orel v št. Vidu pri Vipavi priredi v nedeljo dne 25. septembra t. l. s sodelovanjem ženskega odseka »Bogomila« veselico. Na sporedu je tamburanje, petje in igra Antona Medveda: »Stari in mladi«, ljudska igra v štirih dejanjih. Ker se bo omenjena igra igrala ta dan prvič

v vipavski dolini, opozarjamo slavno občinstvo, da ne zamdi te lepe prilike, ter se v obilnem številu vdeležijo orlov-ske veselice. Šentviški Orel najvljud-neje vabi. Na zdar!

— **Državni poslanec Pogačnik** pri železniški nesreči pri Rottenmannu ni ušel tako poceni, kakor se nam je pr-votno poročalo. Dotično poročilo ne odgovarja resnici. Gospod poslanec si je pretresel pri tej nesreči mozek in sploh celo živčevje (Nervenchock).

— **Aretacije radi lahonskih demon-stracij 4. septembra v Trstu.** Doslej je aretiranih 31 oseb radi demonstracij in napadov. Pri aretiranih so se izvršile hišne preiskave. **Izid hišnih preiskav je bil nepričakovan!** Našlo se popolne garibaldinske uniforme, razne dekrete, s katerimi je bil ta ali oni imenovan za kako vojno šaržo z naslovi brigadir, poročnik, stotnik itd. Kdo pa je ime-noval te poveljnike morebitnih prostov-oljcev? Našlo se je tudi mnogo pesmi, vsebujočih razžaljenje Veličanstva — in še veliko drugega jako kompromitu-jočega materiala.

— **Opatija v mažarskih rokah?** Nedavno so poročali listi, da je južna že-leznica vse svoje hotelske naprave v Opatiji prodala neki »avstro-ogrski delniški družbi«. Ta družba pa ni prav nič avstro-ogrsko, marveč samo ma-žarska, in sicer je to »Ogrska bančna in trgovska delniška družba« v Budim-pešti, čije ravnanje je nek Eleky, ki ni toliko znan kot bančni strokovnjak ko-likor kot najhuši mažarski šoven. Saj je splošno znano, kako se Mažari na vseh straneh rinejo k morju in skušajo oteti Hrvatoma njih starodavno Primor-je. Tudi po Dalmaciji stezajo svoje po-željive roke. Zato ni dvoma, s kak-šnimi nameni je navedena peštanska družba kupila opatijska posestva juž-ne železnice. Izrabila bo to gotovo skrajno v mažarsko-nacionalne imperi-alistiške svrhe in s tem pregnala iz Opatije in njenega obližja še tiste od-lične goste, ki so še ostali zvesti ter tako ponižala sijajno svetovno kopa-lišče opatijsko v navadno židovsko-mažarsko gnezdo zadnje vrste. Kdor se je malo ozrl po naših avstrijskih kopališčih in letoviščih, zlasti pa v Opatijo ali pa v velika mestna sre-dišča, n. pr. na Dunaj, ta prav dobro vé, kako se ostalo občinstvo boji in iz-ogiba mažarsko-židovskih gostov. Kjer-koli se v večjem številu pokaže ta na-duta, obskurna družba, pa vse beži stran; v lokale, kamor zahajajo Ma-žari, se drug človek ne pokaže več. Ti »izletniki« in »letoviščarji« so navadno pomažarjeni židje, njih nastop je ba-hašk in kričav, zunanost je kakor »kmečke neveste«, a pri plačilu so umazanci prve vrste. Navadno najame-jo le sobo, za hrano pa si skrbje sami — dober je tudi suh krompir, samo da se morejo dlje šopiriti po letovišču. Zato se jih boje tudi hotelirji in last-niki penzionov. Da, istina je, da tje, kamor zahaja ta družba, ne pride niti več mažarski aristokrat in sploh boljši Mažar. In ti ljudje so torej sedaj do-bili v roke prekrasno avstrijsko rivi-ero! Upajmo, da stvar še ni perfektna in avstrijska vlada ne potrdi pogodbe z mažarsko družbo, kakor je to že en-krat storila.

— **»Kat. Udruga« se razide?** »Hr-vatska Sloboda« z dne 22. t. m. priob-čuje vest, da se namerava »Kat. Udruga« v Bosni raziti, a njeni člani stopijo v »Stranko Prava«.

— **Kašman in »Lega«.** Znani teno-rist Kašman je nedavno zopet pel v korist »Lege« in to na hrvaških tleh — na Lošinju. Tužna mu majka Slava!

— **»Rdeč« odnesel 600 K.** Blagaj-nik soc. demokratske organizacije v Da-ruvaru je nedavno izgubil in z njim 300 K krvavih delavskih grošev.

— **Gibanje bosenskih železničarjev.** Bosensko-hercegovski železničarji se že dolgo bore za izboljšanje svojega po-ložaja. Sedaj so poslali spomenico ba-ronu Burianu in zahtevali odgovor do 1. oktobra. Ako se njihove zahteve od-bije, stopijo v štrajk. Časopisje poziva industrijce, obrtnike in trgovce, da si o pravem času preskrbe potrebno blago.

— **Stradalni štrajk v koperski kaz-alnici.** Minolo nedeljo so začeli koper-ski kaznjenci, 140 po številu, štrajk z iakotjo in odklonili hrano kot nevžit-jo. Zahtevajo drugega kuharja. Neka-tere štrajkujočih so zaprli v samotne celice.

— **Nesreča.** 19. t. m. popoldne se je peljal mesar in posestnik Stravs v Idriji s svojim vozom iz mestne klav-nice. Ko je zavlil v ozko ulico, kjer je njegova hiša, so se nenadoma splašili konji. Voz se je prevrnil na Stravsove tri otroke, ki so bili na cesti. Dva sta se znatno poškodovala na glavi in ro-kah, tretjemu pa se ni ničesar zgodilo.

— **Povodenj v Idriji.** Vsled znat-nega deževja 20. t. m. je v Idriji tako

narasla Idrija in potok Nikova, da je pretela mestu povodenj. Del državne ceste, ki vodi v Logatec, je bil pod vodo. Pri Kogovškovi elektrarni je vo-da odnesla priprave za betoniranje. Pri kovaču Trevnu je voda udrila v kleti hiše. Da ni voda udrila v prodajalno Kat. gospodarskega društva, so prepre-čili le, ker so pravočasno vodo zagra-dili. Posamezne vrtove je voda popol-noma preplavila. Pod vodo je bil tudi veliki most, ki pelje čez Idrijo. Ker je v noči 22. t. m. deževje prenehalo, je voda precej upadla.

— **82. kongres nemških naravo-slovcev in zdravnikov** zboruje v Kra-ljevcu. Znani specialist za notranje bo-lezni dr. Adolf Schnee je predaval na tem kongresu o svoji novi metodi za masiranje s stroji, ki more skoro po-polnoma nadomestiti dosedanje masa-žo z rokami. Masaža po novi metodi ne učinkuje samo intenzivnejše, am-pak tudi istočasno dobrodejno, prijet-no in pomirjevalno za živce.

— **Slovenec umrl v Ameriki.** V Cle-velandu je umrl petega septembra Slo-venec Anton Pelc, doma iz Podtabora na Dolenjskem.

— **Preveč gimnazijskih suplentov.** »Zeit« poroča, da je za posamezne stro-ke v srednješolskem pouku toliko pro-fesorskih kandidatov, da vzbuja to šte-vilo resne pomisleke. Tako je n. pr. v zadnjih tednih prosilo za eno samo suplentsko mesto na Dunaju za mate-matiko in fiziko nič manj kot 45, za ne-ko drugo mesto iste stroke pa 68 izpra-šanih kandidatov. Za izpraznjena me-sta matematike na srednjih šolah je preskrbljeno z učnimi močmi za več let naprej.

— **Šola v Novem mestu.** Dne 19. t. m. je m. g. prošt dr. Elbert blagoslovil za višjo dekleško šolo kupljeno hišo in vpeljal č.č. šolske sestre iz Šmihela. Letos bo ta šola imela že dva razreda, 6. in 7. razred; prihodnje leto pa dobi še 8. razred; v doglednem času se bo spremenila v meščansko šolo; pozimi se prične še poseben tečaj za ročna de-la. Na tej šoli delujejo kot učne moči: S. Marija Kostka Kušar kot voditeljica, S. Marija Ambrozija Zorko, gđč. Pia Gandini in kot učitelj petja g. Ignacij Hladnik. Pri otvoritvi so bili na-vožci: gg. okrajni glavar baron Rech-bach, Karel Rosman kot predsednik okrajnega šolskega sveta in zastopnik mesta, p. Gottard Podgoršek, voditelj deške šole in veliko odličnega občinstva. Proštu dr. Elbertu se je posebna zahvala izrekla radi njegove vstrajno-sti in požrtvovalnosti, ki ne odneha, dokler ne pride do si postavljenege ci-lja. G. prošt se je pa zahvalil slavnemu mestnemu zastopu, ki je blagovolil to prekoristno in prepotrebno podjetje podpirati.

— **Kraljeve strelske tekme v Zagre-bu** se vrše 1. in 2. oktobra t. l.

— **Dragocena zgodovinska hrvaška knjižnica** je postala deželna last Hrvaške. Vlada je namreč za 10.000 K kupila knjižnico rodbine Garanjin - Fauonja v Trogiru, v kateri se nahaja mnogo dragocenih zgodovinskih rokopisov.

— **Prodaja smrekovega in bukove-ga lesa.** Deželna vlada v Sarajevu pro-da smrekov in bukov les iz gozdnih okolišev Rečica, Prenj-Glogovo, Točila, Ugar, Vrbanja in Bjela. Pismene po-nudbe je vložiti pri deželni vladi v Sa-rajevo za okoliš Rečica in Prenj - Glo-govo do 14. novembra, Vrbanja in Bjela ter Ugar do 29. oktobra in za okoliš To-čila do 10. novembra 1910, do desete ure dopoldne. Razglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

— **Izpod Storžca.** Goriče in Trstenik sta vložila prošnjo, da se preloži na cesti v Kranj tenetiški klanec in klanec na Mlaki. Nedavno je poslal deželni odbor inženirja, da si ogleda položaj. Izrekel se je, da kaže izpeljati novo ce-sto od Primoža v Tenetišah naravnost čez ravniše ob stezi, ki vodi na bliž-njico na Mlako. Ta načrt bi bil najbrže prav pameten, cesta bi imela le majhen strmec in poleg tega bi bila krajša kakor dosedanja. Da bi se le stvar tudi v bližnji prihodnosti izvršila!

— **Slovensko šolstvo v Trstu.** Na-val otrok na slovenske šole v Trstu je tak, da je v vsak razred vpisanih po-vprečno po 60 otrok.

— **Vinska letina na Hrvaškem** je kakor povsod drugod jako slaba. Vi-nogradniki, ki so lani pridelali 300 do 400 hl vina, bodo letos pridelali ko-maj 50 do 100 hl. Moč: bo letos po 40 do 42 K hl, ko je lani stal 16 do 18 K. Dunajski in budimpeški veliki trgovci so bili o pravem času opozorjeni in so že pred meseci pokupili v hrv. Zagorju 80.000 hl vina.

— **Ogenj.** V soboto (17. t. m.) zve-čer zgorel je v Ajdovcu hram Franceta Papeža, pod domače Kotarja, ki je bil

daleč na okrog znan radi svoje poseb-nosti in šegavosti. Stanoval je sam v hramu v Borštu radi svojega vinogra-da; bil je pa ta hram bolj podoben ka-kemu brlogu, ko stanovanju za človeka. France Papež se je rešil v obleki, katero je imel ravno na sebi, drugo mu je vse zgorelo, ostale so le njegove tri mačke, ki so bile njegove ljubljence.

— **Birma v djakovski občini** je za letos odgodena, ker je škof Krapac ne-kaj obolen in obstaja tudi nevarnost za-nešenja kolere.

— **Dobavni razpis.** C. kr. ravna-teljstvo državne železnice v Beljaku naznanja trgovski in obrtni zbornici v Ljubljani, da se bo oddala za leto 1911. po javni ponudbi dobava cunj, volne, prediva, pozamentarijskega in krojne-ga blaga, spirita, vrvarskega, usnar-skega, steklarskega, ščetarskega in drugega blaga. Podrobni dobavni pogo-ji se dobe pri gori navedenem ravna-teljstvu (oddelek 4). Ponudbe je naj-kasneje do 25. oktobra t. l. do 12. ure opoldne vložiti pri c. kr. ravnateljstvu državne železnice v Beljaku.

— **Zakupni razglas.** C. in kr. vojaško oskrbovališče v Ljubljani naznanja trgovski in obrtni zbornici v Ljubljani, da razpisuje c. in kr. intendenca 3. vo-ja v Gradcu zagotovitev kruha in ovsa za leto 1911. Zakupne razprave se bodo vršile v raznih krajih v času od 7. ok-tobra do 5. novembra t. l. Tozadevni razglas je interesantom v pisarni trg. in obrtne zbornice v Ljubljani na vpogled.

— **Svarilo.** V mariborski »Straži« čitamo: Pred štirinajstimi dnevi je pri-šel mlad pisatelj iz Ljubljane k meni in rekel, da pojde v Radgono h gospodu uredniku »Ljubljanskega Zvona« mu pomagat dovršiti septembersko števil-ko »Ljubljanskega Zvona« in me je po-tem vprašal, ali bi smel priti potem, da bi mu pomagal dovršiti povest »Plug in knjiga«. Rekel sem mu, da imam svojega posla dovolj in da nisem lepo-slovec. Drugi dan si je za pot izprosil 10 kron posojila. Kratko nato se je vrnil in rekel, da po dr. Šlebingerja nasvetu misli na našem Pohorju nabirati na-rodne pravljice in pripovedke. Peljal sem ga k sosedu, gospodu profesorju Koprivniku, ki ima v svoji knjigi o Po-horju nekaj takega blaga zbranega. Peljal sem ga tudi v Fram h gospodu dr. Turnerju, ki se je poprej brigal za to stvar. Ta mu je nasvetoval, naj se napoti k ruškim učiteljem, ki so se pe-čali s tem. Drugi dan je res odšel v Ruše in nastopnega dne zopet prišel k meni, rekiši, da se je z starši dijaka Janka Huterja pogodil za stanovanje in za hrano za 30 K na mesec, da pojde v Ljubljano v Narodno tiskarno po na-kazani honorar v znesku 150 kron in me je posilil za 20 K posojila. Dobil jih je. Izposodil si je tudi tri knjige. — Ni bilo res, da bi ga bil gospod dr. Šlebin-ger poslal za »Ljubljanski Zvon« na-birat narodno blago, ni se pogodil v Rušah za stanovanje in mi mojega po-sojila tudi ni vrnil. Temu pisatelju — ime mu je Josip Premk — ki je sotrudnik »Ljubljanskega Zvona« in »Narodnega Dnevnika«, naj ničče nič ne veruje. Cvet modernizma! — Dr. Glaser.

— **Poročil se je** občinski tajnik v Naklem g. Renčelj z gđno Ivanka Gombačovo v Škocjanu pri Divači.

— **Novo mestno gledališče v Ce-lovcu** so včeraj slovesno otvorili.

Štajerske novice.

— **Gostija prodancev.** Nemci v Te-harjih so te dni priredili na vrtu Schul-vereinove šole v Teharjih gostijo onim »deutschfreundlich« volivcem, ki so glasovali pri zadnjih občinskih volit-vah za nemške kandidate. Tudi delav-stvo iz Štor se je moralo udeležiti te ža-lostne gostije, ki se je vršila v senci frankfurskih zastav. Slovenski govor na prodance je imel nadučitelj Z me-rešek, ki je slavil tiste Slovence, ki so pri volitvah izdali svoj narod. Res trdno mora biti prepričanje »nemških« volivcev na Teharjih, da se ga mora zalivati s pijačo.

— **Cesar v Marijinem Celju.** Kakor se poroča, obišče cesar slovesno božjo pot Marijino Celje. Cesar je bil že dva-krat tam: l. 1832. in l. 1857.

— **Ploj pred volivci.** Bombastično se je razglaševal Plojev shod pri Veliki Nedelji. Slogaški valpeti so vpili nad svojimi podložnimi in jih vlekli z ve-liko energijo na shod, gledat slogaš-kega generala iz brinja slavnoznane-ga Ploja. Če pride v vas »ringelšpil«, ni takega vika in krika, kot je bil od plojaške strani pred nedeljskim ho-fratovim shodom. Izdano je bilo vrhov-no povelje, da morajo vsi liberalni in slogaški junaki na shod, da se pokaže plojaška slava in moč v najmočnejši luči! A presenečenje! Hofrat je raču-

nal, da bodo kmetje kar na tla popa-dali, ko bodo njega zagledali, kot pred svetopisemskim bleskom. A nasprot-no! Nekdanji Plojevi volivci, ki jim je on tako velikodušno pokazal fige, so nastopali proti hofratu. Bridke je moral poslušati ubogi Ploj od kmetov in kaplana Stuheca. Ščitili so ga edi-no advokat dr. Srnc in garda liberal-nega učiteljstva, ki izdaja naše emi-nentne narodne šolske zahteve. Pre-plašen, pobit in od jeze izmučen se je vračal Ploj s shoda, na katerega je stavil toliko nad.

— **Schulverein.** Na Teznu pri Mari-boru so otvorili 17. t. m. sulferanjsko šolo. Slavnosti so se udeležili mnogi za-stopniki mariborskih vsenemških dru-štev, poslanec Wastian, nadzornik nemških šol Stering, dr. Schmiederer in več takih. Schulverein oklepa krog Maribora vedno močnejšo verigo nem-ških mučilnic za slovenske otroke. V Ciršaku ob Muri je začel Schulverein že staviti novo nemško šolo. Kmetje noče-jo niti za denar voziti stavbene potreb-ščine za šolo. Najeti si mora podjetnik na on stran Mure voznike.

— **V Fram.** Mariborski »Orel« pri-re-di prihodnjo nedeljo 25. t. m. izlet v ro-mantičen Fram. Tam se bo vršila ob 3. uri popoldne v gostilni gospe Turner veselica. Na sporedu je petje, govor, tamburanje tamburašev iz Slivnice pri Mariboru in nastop mariborskih Orlov. Vabimo vse naše somišljenike maribor-ske okolice, da se v velikem številu udeleže te prireditve. Agitirajte med mladino!

— **Iz mariborske sodne dvorane.** Pred mariborskimi porotniki so stali dne 21. septembra trije mladi obtožen-ci: Trančar Janez, star 26 let, Koster-wein Janez, star 20 let in Hrženjak Jo-žef, star 21 let, doma iz Goričaka pri Ptujju. 19. junija je ubil Trančar Janez v gozdu spečega Franca Majhen v Dre-novcu v ptujskem okraju. Med Majhe-nom in Trančarjem je vlada že precej časa neka napetost, ki se je razvila v pravo sovraštvo. V Turšakovi gostilni se je Majhen napil in je šel v gozd spat. Trančar, Kosterwein in Hrženjak so tudi v tem vinotoču popivali. Ko se je Trančar za nekaj časa odstranil v gozd, je tam z močno gorjačo udrihal po gla-vi in ostalem truplu spečega Majhena. K temu dejanju sta mu prigovarjala Kosterwein in Hrženjak s tem, da sta ga podžigala z besedami, da se lahko nad Majhenom to noč masčuje. Tran-čar je šel še enkrat potem iz gostilne in je zopet tako dolgo po Majhenu udri-hal, da je oni izdahnul. Prebil mu je na več mestih črepinjo, potrl rebra in mu prizadejal tudi več drugih notranjih poškodb, ki so smrtonosne. Obrav-nava je trajala pozno v noč. Porotni-kom so stavili štiri glavna vprašanja. Prvo vprašanje, če je Trančar kriv umora so z vsemi glasovi zanikali. — Drugo glede uboja z 9 glasovi potrdili. — Tretje vprašanje glede Kosterweina so z 8 glasovi potrdili. — Četrto glede Hrženjaka so z vsemi zanikali. Sodni dvor je obsodil Trančarja zaradi uboja na šest let težke ječe, poostrene z enim postom vsakega četrta leta. Janez Kosterwein se obsodi na 18 mesecev težke ječe in vsakega četrta leta post. Hrže-njak se oprosti. — Oba obsojenca sta žrtvi nesrečnega alkohola: Snops, ki je po zaslugi ptujskih štajerčevih očetov tako hudo razširjen v ptujskem okraju, nosi krivdo da se leto za letom ugonab-lja vedno več naše madine.

— **Morilec Kmetec zopet pred sodi-ščem.** Dne 22. septembra se je pred mariborsko poroto zopet pričela obrav-nava proti 21-letnemu Ant. Kmetecu, ki je bil že v zadnjem porotnem zase-danju obsojen na smrt na vislicah. Ker je njegov zagovornik vložil ničnostno pritožbo in prošnjo za zopetno novo razpravo, je najvišje sodišče tej zahtevi ugodilo. Govori se, da je prva sodba za-to razveljavljena, ker je baje en porot-nik tekoni obravnave in ob govoru za-govornika spal. Kmetec je obdožen, da je 25. junija 1909. na večer ustrelil svojo ljubimko Marijo Frangeš in jo nato zavlekel na progo železnice blizu Pragerskega. Ogrski tovarni vlak je odrezal Mariji Frangeš levo roko in nogo. Ljudje so sodili, da se je Frangeš sama vlegla na progo iz samomorilnega namena, a izkazalo se je, da jo je Kme-ter ustrelil s pištolo v bližnji pšenici, kjer so našli lužo krvi in jo je potem zavlekel na železniški tir. Obravnavi, ki bo trajala tri dni (22., 23. in 24. t. m.), predseduje višji sodni svetnik dr. F. Voušek, državno pravdnistvo zastopa dr. Duhatsch, zagovornik je dr. E. Mravlag. Povabljenih je zelo veliko šte-vilo prič. Porotna dvorana je polna ra-dovednega občinstva.

— **Mariborska dijaška kuhinja** je imela v torek dne 20. septembra svoj občni zbor. Iz poročila posnemamo, da se je v dijaški kuhinji pogostilo vsak dan povprečno 63 dijakov z obedom.

Skupno se je podelilo v šolskem letu 1909/10 16.002 obeda med uboge dijake. V odbor so izvoljeni ti-le gospodje: Predsednik dr. Mlakar, podpredsednik dr. F. Rosina, tajnik dr. A. Medved, blagajnik kanonik Jakob Kaučič, oziroma profesor Ivan Kociper. Dijaska kuhinjo so posebno pridno podpirali slovenski denarni zavodi.

Š **Umrli** je v Ljutomeru posestnik g. Janecz Vavpotič, star 68 let.

Š **Poizkušen umor.** 54-letni premožni Franc Mittereger v Rötzu blizu Gradca se je oženil z 18-letno Marijo Rucker, hčerjo nekega delavca. Toda že za nekaj tednov sta se pričela kregati; mlada žena je pustila moža in odšla v Gradec; ta je pa vložil tožbo za ločitev. Dne 17. septembra sta kuhali dve ženski, neka Wohlschneider in Babel kavo za Mitteregerja, ki se je peljal v Gradec. Slednjemu je postalo nato v mestu, ženskama pa doma slabo po kavi. Bil ji je primešan strup. Kakor se je dognalo, sta skušala 18-letna Mitteregerjeva žena in njen oče neljubega starega moža zastrupiti, da bi se potem lahko polastila njegovega premoženja.

Š **Trikratni zločin.** Pred porotnim sodiščem v Gradcu se je zagovarjal 22. t. m. 28 letni Engelbert Schuss, rojen v Krki in že večkrat kaznovan zaradi tatvine. 23. julija je vlomil v Kogelhofu v lopo Marije Baloh ter ukradel iz nekega kovčka 587 K in več drugih stvari, kar je skril v bližnjem gozdu. Še isti večer je nadaljeval svoj pot proti Birkfeldu. Na poti je napadel neko mlado učiteljico, katero je pobil s pestjo na tla, ji uropal denarnico ter izvršil nad njo zločin po §§ 125. in 126. Obsojen je bil na 20 let ječe, poostrene s temnico.

Š **Nogloma je umrl** v Mariboru občinski svetnik, ravnatelj deželnega poizkuševalnega zavoda Edmund Schmid. Bil je »velik Nemec«.

Š **Prememba posesti ob slovenski meji.** Od gospoda Ivana Kranjca v Št. Ilju pri Velenju je kupil gospod Ogrin veleposestvo vredno 80.000 K in tako preprečil da posest ni prišla v nemške roke. Gospod Ogrin, rojen Vrhničan, se je povrnil iz Brazilije, kjer si je pridobil precejšnje premoženje in ima zdaj tvornico za izdelovanje kož.

Ljubljanske novice.

Ij **»Jugoslovanska Strokovna Zveza«** ima v torek zvečer ob 6. uri svojo sejo v posvetovalnici »Zadružne Zveze«. Šlo se bo za veljavno zadevo. Odbor J. S. Z. je namreč sklenil, da priredi v Ljubljani najbrže meseca februarja socialno poučni tečaj, ki bo trajal najmanj celi teden. Kurza se bo udeležilo lahko največ 30 udeležencev. Druge podrobnosti se še naznanijo.

Ij **Moški zbor »Ljubljane«** opozarjam še enkrat na današnjo vajo, da se je polnoštevilno udeleži, ker se gre za važne ukrepe glede prihodnjega koncerta, kar se more zgoditi le sporazumno z zborom. Novi pevci dobrodošli! Treba je požrtvovalnega, smotrenega, energičnega in naglega dela. — Zborovodja.

Ij **Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov** priredi v nedeljo, 25. t. m. izlet k Sv. Katarini, h kateremu vabi vse člane in prijatelje. Odhod bo ob 7. uri zjutraj z državnega kolodvora v Šiški. Pri Sv. Katarini bo sv. maša, pri kateri bo pel društveni pevski zbor.

Ij **»Poklanjanje«** I Piše se nam: Notica v »Slovenskem Narodu« glede poklanjanja (!) ljubljanskih ljudskoškolskih voditeljev bivšemu županu ni povsem resnična, ampak prav po »Tovariševsko« zlagana. Voditelji so bili le vabljeni, da se poslove od bivšega predsednika c. kr. mestnega šolskega sveta. — Sploh pa nima ljubljansko učiteljstvo prav nič vzroka, da bi se poklanjalo možu, o katerem vsi vemo, kako je podpiral ne učiteljstvo splošno, ampak le posamezne svoje trabante. To se je pokazalo, ko se vabljeni niso vsi odzvali, pač pa nevlabljeni. Sicer pa je za liberalno stranko dovolj značilno, da meni v svojem glasilu, da se svobodno učiteljstvo njemu mora poklanjati!

Ij **Preuredba pometanja ljubljanskih ulic.** Doselej so mestni pometarji pričeli pometati ljubljanske ulice okoli sedme ure zjutraj. Če so otroci šli v šolo, morali so skozi oblake prahu, pa tudi za odraslo občinstvo nikakor ni bilo prijetno, takoj navsezgodaj napolniti si grla s prahom. Pa to je spadalo k takozvanemu vzornemu gospodarstvu in zato Hribar tega nikakor ni

hotel izpremeniti. Vlado komisar g. vladni svetnik vitez Laschan, je te dni sklical mestne pometarje ter jih vprašal ako bi ne mogli s pometanjem pričeti nekoliko prej. Vsi so pristali na to. G. vitez Laschan pa se je pri tej priliki spomnil tudi na to, da ni častno in ne socialno za mestno občino če ima ravno ona najslabše plačane delavce. Mestni pometarji so dobili znatno povišane plače. Tako je prav — skrbeti se mora tudi za nižje, ne pa samo za gotovo žlahto, kakor je bila doslej na magistratu navada. Občinstvo pa je kaj hvaležno, da ga je vladni komisar rešil Hribarjevega prahu, ki so ga morali vsako jutro požirati Ljubjančani, tako, da so že navsezgodaj morali misliti na Hribarjevo gospodarstvo.

Ij **70. rojstni dan** praznuje zaslužni slovenski skladatelj, glasbeni ravnatelj g. Fran Gerbič, dne 5. oktobra t. l.

Ij **Barje poplavljen.** Zadnje deževje je povzročilo, da je ljubljansko Barje zopet deloma poplavljen. Odpreti so morali zopet jez ob Gruberjevem kanalu in nadaljnja poglobitev Gruberjevega kanala je zopet za kakih 14 dni preprečena. Ta poglobitev je res taka, da bi človek kaj takega ne pričakoval v XX. stoletju, tako počasi poglobujejo kanal, ker trdka nima nikdar toliko delavcev, kolikor bi jih ob takem delu moralo biti. Nasproti polžovemu poglobljanju Gruberjevega kanala trdka Pittel in Brausewetter zelo hiti z deli za novi most čez Gruberjev kanal, ki bo vezal Poljansko cesto s Hradeckijevem predmestjem ali kakor še vedno pravijo Ljubljanci, s Kurjo Vasjo in pa s Štepanjci. Bizovci in s prebivalci iz drugih vzhodnih vasi desnega brega Ljubljane. Zelo zanimivo bi bilo morebiti primerjati, kako dela trdka Pittel, kako pa trdka Czacowiczka.

Ij **Kolesarska vest.** Jugoslovanski prvak za leto 1909. g. Milan Meniga iz Zagreba je vozil danes iz Ljubljane v Gorico pod kontrolo in sicer je odšel iz Ljubljane ob 9. uri 19 minut dopoldne ter došel v Gorico ob 1. uri 5 minut popoldne. S tem je dobil prvenstvo tudi za 1910., ako se ne priklasi tekom 14 dni nihče drugi ki bi dirkal ter prekosil Menigo.

Ij **Divji kostanj ljubljanskih drevoredov** daje otrokom ubožnejših slojev precej dobička, katerega jim pač nihče ne zavida. Vse graje pa je vredno postopanje nekaterih nabiralcev kostanja, ker hodijo kostanj trest in pri tem prav po nepotrebnem lomijo veje. Drevje vsled tega mnogo trpi, ne daje v poletnem času dovolj sence in prebrano usahne. Varnostni organi imajo strog nalog, vsakega takega škodljivca naših drevoredov brez usmiljenja ovaditi pristojni oblasti. Sploh pa je plezanje po drevju itak silno opasno.

Ij **Prvo ljubljansko uradniško gospodarsko društvo** opozarja častite člane na izredni občni zbor, ki se vrši v soboto 24. t. m. v Perlesovi restavraciji, Prešernova ulica, ob 8. uri zvečer. Na dnevnem redu je tudi razgovor o sedanjih neznosni draginji.

Ij **Zasačen žepni tat.** Ko se je pred par dnevi v neki gostilni v Kolodvorski ulici nek dninar krepčal, se mu pridruži 27 let stari, brezposelni brivski pomočnik Viktor Prettner, rodом iz Dunaja. Ko je dninar zapustil gostilno, ga je Prettner spremil ter mu med potjo natvezil, da ima na prodaj zelo cenen gramofon. Na Bleiweisovi cesti pa mu seže previdno v žep in ukrade denarnico, v kateri je bilo 22 K 66 v denarja. Dninar je sicer to čutil, a si ni upal tuju takrat ničesar reči, pač pa je pozneje zadevo prijavil policiji, ki je kmalu tatu izsledila v »praterju« ter ga aretovala in izročila sodišču.

Ij **Naša** je delavca v tobačni tovarni Magdalena Uršičeva srednjo vsoto denarja ter jo oddala pri policiji.

Ij **Cvetoča jablana** je na vrtu »Bavarskega dvora«. Danes nam je poslal cvetje z jablane sinček r. Kurnika.

Ij **Za inštrukcije ljudskoškolskih učencev** prosita dva revna dijaka. Naslova pove naše uredništvo. Priporočamo ju!

KOLERA.

V Belgradu so konstatirali na nekem potniku iz Ogrske prvi slučaj kolere.

Iz Ogrske poročajo iz Bacz-Aimas: Neka žena imenom Kocsis je obolela z znaki kolere. Ugotovili so azijsko kolero. V Budimpešti so včeraj prinesli v bolnišnico nekega Köseny-ja, ki je obolel z znaki kolere.

V Budimpešti je umrl na kolero neki tja došli delavec. Dva druga so prepeljali v bolnišnico, ker sta obolela na znakih kolere.

V Mohaču na Ogrskem je včeraj zopet obolela ena oseba na kolero. Doselej je v Mohaču obolelo na kolero 36 oseb in 18 umrlo.

Na Dunaju je za sumljivimi simptomi obolela služkinja Elizabeta Knapf, ki je te dni prišla iz Ogrske.

Iz Italije poročajo, da je v Apuliji včeraj na novo obolelo 16 oseb, umrle so pa štiri osebe.

Iz Carigrada poročajo: V Trapezuntu je 20 novih slučajev kolere, ena oseba je umrla.

Razne stvari.

Cesar krstni boter. Na cesarjev rojstni dan 18. avgusta letos je žena nadporočnika Wachtlerja pri 65. pešpolku v Miskolcu povila krepkega dečka. Nadporočnik je v kabinetni pisarni zaprosil, da bi pri krstu njegovega prvorojenca kumoval cesar. Prošnja je bila uslišana in 20. t. m. se je slavnostno izvršil krst, pri katerem je bil navzoč ves častniški zbor miskolske garnizije. Cesarja je zastopal polkovnik Seipka, ki je v cesarjevem imenu podaril materi krščenca dragoceno zapestnico s 45 briljanti, kot dar otroku pa vrednostni list za 2000 K.

Razredna in mala loterija. Letos junija meseca je izjavil finančni minister pri razpravi o državnem proračunu, da finančno ministrstvo namerava vpeljati namesto male loterije razredno. Tozadevno je že toliko pripravljeno, da se lahko stavijo gotovi predlogi. V prvi vrsti bo treba rešiti vprašanje, ali naj razredno loterijo obdrži država v lastni režiji ali pa naj jo da v najem kakim družbi. Mala loterija prinaša sedaj vsako leto 16 do 17 milijonov kron čistega dobička. Tega dobička bi v najboljšem slučaju ne prinesla razredna loterija, zlasti ne v prvih letih. Zato se namerava poizkusiti, vzdržati nekoliko časa obe loteriji, da bi se potem opustilo razredno, ako bi ne našla. Bržkone pa bi v nadalje obstale obe loteriji.

Velikanske povodnji imajo na Španskem. Voda je narasla za 8 metrov.

Hofrichter umobolen. Bivši nadporočnik Hofrichter, ki je bil zaradi znane afere s strupenimi pilulami obsojen na 20 let težke ječe v vojaški kaznilnici v Möllersdorfu, neprestano zatrjuje v kaznilnici ljudem, s katerimi pride v dotiko, da je nedolžen. Ravno tako jadicuje Hofrichter tudi v svojih pismih na sorodnike, ki jih vedno prosi, naj zahtevajo obnovitev njegovega procesa. Vojaški zdravnik kaznilnice v Möllersdorfu je mnenja, da postaja Hofrichter umobolen.

NESREČE V REŠKEM PRISTANIŠČU.

V sredo je divjal na Reki močan vihar, vsled česar se je zgodilo v pristanišču več nezgod. Neka jadrnica, naložena z lesom, se je prevrnila in potopila. Tudi neka druga jadrnica, ki je hotela pripluti v pristanišče, se je potopila. Moštvo ladje se je rešilo s plavanjem po velikem trudu. Ladji bodo dvignili iz morskega dna.

Telefonska in brzojavna poročila.

NEČUVENA NASILSTVA PROTI SLOVENCEM.

Gorica, 23. septembra. Tu je veliko ogorčenje med slovenskimi dijaki in slovenskim občinstvom. Slovenskih gimnazijcev se je priglasilo veliko več kot lani. Lahov je bilo sprejetih 70, Slovencev le 50. Slovenske profesorje in slovenske dijake so potisnili v nemški razred!

PASIVNI ODPOR NA PROGAH DRŽ. ŽELEZNIC V BOSNI.

Sarajevo, 23. septembra. Pasivni odpor na progah državnih železnic se je opolnoči pričel ter se že jako občuti na prometu.

VOJNI MINISTER SCHÖNAICH ZA MAŽARSKO ZAHTEVE!

Dunaj, 23. septembra. »Reichspost« poroča, da je pri ministrskih konferencah bil tudi razgovor o novi voj. postavi. Mažari zahtevajo mažarski razpravni jezik pri vojaških kazenskih zadevah, odpravo naziva »državni vojni minister« in zahtevajo, naj se reče odslej le »vojni minister« in ugoditev znanih mažarskih zahtev glede zastav in em-

blemov. »Reichspost« pravi, da je vojni minister Schönaich že pridobljen za mažarske zahteve in da je pripravljen jih zastopati.

KOLIKO JE VELJALA ANEKSIJA BOSNE IN HERCEGOVINE?

Budimpešta, 23. septembra. V včerajšnji ministrski konferenci se je sklenilo, stroške ki so bili izdani za aneksijo Bosne in Hercegovine, zahtevati od delegacij v obliki oboroževalnega kredita 235 milijonov kron. Od te vsote odpade na Ogrsko 85 milijonov kron. Delegacijam bo poleg tega predložen tudi znani zapisnik s Turčijo, po katerem dobi Turčija kot odkupnino 74 milijonov kron.

KOLERA V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 23. septembra. Tu so se pojavili zopet trije kolera sumljivi slučaji.

NESREČA NA ŽELEZNICI. 40 MRTVIH.

Fort Wayne, 23. septembra. Na progi Wabash-Valley pri Kingslandu se je včeraj pripetila velika nesreča. Kolikor se je ugotovilo, je bilo ubitih 40 oseb.

KROGLJE TOPOV SKRITE POD REKO.

Moskva, 23. septembra. V nekem predmestju Moskve so našli v strugi Moskve skrivno zalogo krogelj za topove. Doselej so vzdignili 77 krogelj, ostalo jih je v strugi še 100.

SMRTNA KOSA.

Praga, 23. septembra. V minoli noči je v starosti 58 let umrl vsled kapi dr. Bohuslav Raymann, redni profesor kemije na češkem vseučilišču.

Pariz, 23. septembra. Umrl je tukaj znameniti cerkveni govornik dominikanec Ollivier v starosti 75 let.

2750 kilogr. samo tehta

2 1/2 Standard Folding

pisalni stroj iz aluminija. Pripraven za potovanje, kakor tudi pisarno. Vse moderne vrline! Trpežna konstrukcija! Zahtevajte cenik in razkazovanje stroja od zastopstva Standard Folding Ljubljana, Turjaški trg 4, II. n.

2759

+

Globoko potrjim srcem javljava vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo poklicati k Sebi našo iskreno ljubljeno hčerko

Silvico

ki se je danes, dne 22. septembra ob 2. uri popoldne po kratki mučni bolezni v nežni dobi 3 let in 3 mesecev preselila med krljate.

Pogreb bo jutri popoldne ob 5. uri na tukajšnjem pokopališču.

Črnomelj, 22. septembra 1910.

Josip Masten, c. kr. davčni asistent; Štefanija Masten, roj. Schemitsch stariši.

Enonadstropna hiša

majhna se proda iz proste roke v Rožni dolini štev. 217 pri Ljubljani, ležeča nasproti peka. 2623 12

Vinski trgovci in krčmarji

POZOR!

Kadar kupujete vino, grozdje ali tropinsko žganje, se priporočam, da se obrnete name. Obrnite se osebno ali pismeno. Imam pristna naravna vina, ki so bila na razstavi v Parizu odlikovana z zlato krono, medaljo in križcem ter častno diplomom. Tržim tudi s krompirjem. Na razpolago je več pohvalnih pismen v moji pisarni. Vrhu tega dam onemu, ki bi bil v stanu dokazati, da vina v moji kleti niso naravna in pristna 1000 kron. — Zaloga vina v Poreču, ulica Grande št. 318 in 320 (Istra). — Se priporočam udani

2739 2

Martin Srebot.

? I ?
I K O
? O ?

Najboljša ura sedajnosti: zlata, srebrna, tula, nikelnasta in jeklena

se dobi samo pri **H. SUTTNER, Ljubljana, Mestni trg**

Lastna tovarna ur v Svici. 2018

Tovarniška varstvena znamka „IKO“.

? I ?
I K O
? O ?

Književnost.

* Za naše ljudstvo je izšla naslednja knjiga, ki mu bo pripomogla k priučanju spretnega dopisovanja. Naslov knjige je: **Kako naj se piše zasebna pisma.** Obrazci rodbinskih, prijateljskih, voščilnih, sožalnih, opominjevalnih, snubilnih in drugih pisem. Sestavil Janko Dolžan. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cena 1 K 40 h, vez. 2 K. — Mnogokrat pride priprost človek v zadrego, kadar mora poleg raznih svojih opravkov pisati tudi pisma. Zato je gotovo koristno, da je izdala bukvarna imenovano knjigo, v kateri najdeš obrazce raznih pisem, potrebnih za zasebno življenje. Po teh obrazcih, ki so prirejeni za razne prilike in slučaje, bo lahko vsakdo brez truda in izgube časa posnel in sestavil pravilna rodbinska, prijateljska, voščilna, sožalna, opominjevalna, snubilna in druga pisma. Z dovršenim pismom si najlažje pridobimo prijateljstvo in naklonjenost ljudi, ki nam mnogokrat pomagajo, da se srečno prerijemo do zaželenega cilja. Kdor torej še ni več dovršenega dopisovanja, temu naj bo v pomoč in navodilo ta knjiga, ki je najboljša te vrste in obsega veliko izbiro vsakovrstnih pisem. Kdor bo prebral večje število takih dovršenih pisem ter skušal po njih sestavljati liste za svoje dopisovanje, ne bo delal tega brez uspeha, kajti navadil se bo, da bo znal tudi sam brez pomoči obleči svoje misli v lepe besede in dovršeno obliko.

Kupujte le vžigalice: „U korist obmejnim Slovincem“

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:

Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepeča živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških priporočil.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
— TRST-Barkovlje. —

Št. 29317.

Razglas.

Da se poškodovanje drevja divjega kostanja s klatenjem in otrepanjem prepreči je občinski svet ljubljanski v svoji seji dne 26. septembra 1905 sklenil, oddati gospodu Viktorju Rohrmanu, trgovcu v Ljubljani vse na javnih mestnih prostorih in v drevoredih se nahajajoče drevje divjega kostanja do 30. septembra 1915 v najem, da po svojih službenih ali po najetih drugih osebah pobira odpadli zreli sad teh dreves.

To se daje na javno znanje z dostavkom, da ne sme nihče klatiti in pobirati divji kostanj, ki nima za to privoljenja najemnika. Proti neopravičenim nabiralcem in pa proti kupovalcem neopravičeno pobranega divjega kostanja se bode postopalo kazenskim putem.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 20. septembra 1910.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan.

Gremij trgovcev v Ljubljani naznanja, da se bo vršilo vpisovanje učencev v trgovsko gremijalno nadaljevalno šolo

26., 27. in 28. septembra

vsaki dan od treh do šestih popoldne v gremijalni pisarni, Krojaška ulica 5, II.

Učenci, ki na novo vstopijo, naj prineso s seboj: zadnje šolsko spričevalo in krstni list, razun tega pa tudi K 10.— sprejemnine in K 4.20 kot prispevek za učila.

2756 2

: Naročajte „Slovenca“ :

Kurzi efektov in menjic.

dne 22. septembra 1910.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	9340
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	9340
Skupna 4.2% papirna renta, februar—avgust	9725
Skupna 4.2% srebrna renta, april—oktober	9725
Avstrijska zlata renta	11610
Avstrijska kronska renta 4%	9340
Avstrijska investic. renta 3 1/2 %	8340
Ogrska zlata renta 4%	11185
Ogrska kronska renta 4%	9180
Ogrska investicijska renta 3 1/2 %	8110
Delnice avstrijsko-ogrsko banke	1836
Kreditne delnice	66280
London vista	24012 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 mark	11745
20 mark	2350
20 frankov	1907
Italijanski bankovci	9460
Rublji	254 1/2

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dn	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padevina v 24 urah v mm
22	9. zveč.	736.0	9.6	sr. zah.	dež	
23	7. zjutr.	36.0	8.8	sr. jvzh.	oblačno	1.6
	2. pop.	35.9	12.1	sr. jvzh.		
Srednja včerašnja temp. 9.4°, norm. 13.9°.						

Na prodaj je:

v Vodlcah nova hiša v kateri se nahaja mesarija, poslopje, katero stoji ob cesti, kjer je velik promet, je pripravno za trgovino. — V Lahovčah hiša z gospodarskim poslopjem in dva velika lesena poda. Kupci naj se zglasijo pri lastniku Franc Ambrožu „Ježovcu“, Lahovče p. Komenda pri Kamniku. 2721

Proda se na najlepšem in prometnem prostoru na Bizeljskem ob dveh cestah

hiša

z gospodarskim poslopjem in zraven okoli pet oralov zemljišča. V tej hiši je dobro upeljana gostilna in mesarija, kakor tudi za trgovino z vso upravo urejeni prostori. V gospodarskem posloju se nahajajo kleti, ledenica in hlevi ter zraven tudi kegljišče. — Natančnejša pojasnila daje lastnik Josip Uršič, trgovec v Brežicah. 2734 4

2761 3

10 K na dan!

Lahek zaslužek za vsakogar bodisi v mestu ali na deželi, tudi v najmanjših krajih. Pošljite svoj naslov na dopisnici trdkri Jak. König, Dunaj VII/3 Postamt 63. 2735 10

Išče se stanovanje

z dvema ali tremi malimi sobami in pritliklinami za november - termin. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod P. F. št. 47.

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano črno Dalmatinsko vino „KŮČ“ najboljšo sredstvo 2501 4 steklenice (5 kg) franko K 4.— BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

PES

rujave barve se je izgubil, ki čuje na ime „sultan“. Kdor ga pripelje, dobi nagrado pri I. Peršinu v Stožicah šte. 14 pri Ljubljani. 2765 2

Zahvala in priporočilo.

Dne 18. avgusta 1910 uničil je požar podpisanemu posestniku tri poslopja in vse premičnine. Zavarovan sem bil pri naši že dobroznani

ces. kralj. privil. avstrijski zavarovalni družbi „Dunav“ na Dunaju

ki mi je izplačala polno zavarovalno svoto K 1500.— vkljub temu, da za tekoče leto še nisem plačal dotekle zavarovalnine.

Za ta čin izredne kulantnosti izrekam najtoplejšo zahvalo zgoraj imenovani družbi, kakor tudi njenemu glavnemu zastopniku gospodu

Rudolfu Kokalj v Kranju

ter iz lastne izkušnje priporočam najtopleje vsem posestnikom

c. kr. priv. avstr. zavarovalno družbo „Dunav“.

Sv. Ana pri Trziču, 1. septembra 1910.

2757 2

Janc Franc, l. r. priča.

+ Andrej Napret, po meni zavarovanec.

Ivan Ankele, l. r. priča.

Ant. Bajec
cvetlični salon
Pod Trančo št. 2,
poleg čevljar. mostu
Izdeluje šopke, vence, trakove.
Velika zaloga nagrobnih ven-
cev. Zunanja naročila točno.
Cene zmerne.

3662 52-1

Letnik
2525
1911

naše, Družinske pratike
je ravno izšel in se dobiva skoro po vseh
trgovinah, na debelo pa v Ljubljani: v „Kato-
liški bukvarni“, prodajalni „Katol. tisk. društva“,
dalje v trgovini Ant. Krisper, Vaso Petričič in
iv. Korenčan; v Trstu: prodajalna „Katoliško
tisk. društva“. — Cena komadu 24 vin., po pošti
10 vin. več. Zahtevajte jo povsod in ne dajte
si vsiljevati drugih pratik.

Za jesensko in zimsko sezijo

prispelo nad 35.000 kom. svežega blaga, in to:
nad 5000 kom. oblek za gospode od K 8— naprej.
„ 2000 „ oblek za dečke od K 6— naprej.
„ 2000 „ oblek za otroke od K 4— naprej.
„ 1000 „ posameznih hlač za gospode od K 4—
naprej.
„ 5000 „ pelerin iz velblodne dlake od K 6—
naprej.
„ 1500 „ površnikov, raglanov in zimskih
suknj.
„ 500 „ posameznih modnih telovnikov od
K 3— naprej.
„ 15000 „ konfekcije za dame in deklice, kakor
paleto, raglani, mantile, kostumi, pe-
lerine, krila in bluze.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

2088

Priznana nizke cene.

so vendar najboljše! Dobe se povsod!

Najboljše štedilno voščilo za pode

Brezbarvno, rumeno in rujava za parkete ali polikane
tla priporoča v škatljah po en, pol in četrti kg ali prosto
ADOLF HAUPTMANN
prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in stek. kleja

Valjčni mlin v Domžalah I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče: Vegova ul. 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvorsne ka-
kovosti, otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

Prodaja.

Kmetijska podružnica v Begunjah (Gorenj.)
bo prodajala v nedeljo 2. oktobra ob
3. uri popoldne dražbenim poštom na
licu mesta svoje

poslopje z vodno napravo

2745 3 prikladno za kako obrt.

N. F. Schaffer

nadzornik c. kr. državne
železnice v Beljaku prosi,
da se mu dološje 11 ška-
telj tako izbornu učinku-
jočih 3281

Salmijakovih pastil
(kašelj) lajšajočih, slez razkrajajočih

lekarka Piccoli v Ljub-
ljani, c. in kr. dvornega
založnika, papeževega
dvornega založnika. Ena
škatljica 20 vin., 11 ška-
telj 2 kroni. Naročila po
:-: povzetju. :-:

Lepa dvonadstropna hiša

v Skofji Loki št. 36 na glavnem trgu se
tako prodaja. Pripravna za vsakega obrt-
nika. Pismene ponudbe pod „zanesljivost“
na upravnštvo „Slovenca“ 2671

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Grand Hotel Union v Ljubljani

priporoča vsak dan sveže

Dvojno marčno pivo

Monakovsko pivo (Löwenbräu)

Plzenjski prazdroj

Izborna kuhinja

Originalna vinska klet